

**TARVASTU MEHE
RÕIVAD
19. sajandi II poolest**

ERM 1746

ERM A 553:61/ab

ERM A
553:61/ab

ERM A 358:116

ERM 1744/ab

ERM A 553:32

ERM

ERM 3429

EPM TR 299:4 E 95:4

ERM A 293:168 ab

Tarvastu, mees, täiskasvanud, 19. sajand – komplekt

Eseme nimetus ja museaali nr	Eseme üldmulje ja detailidest fotod (kõik mustrid, mis esemel on)	Vajalikud materjalid
<p>Särk, Tarvastu mehe ERM A 553:61/ab</p>	<p>Valgest linasest kangast. Tikandiga (tikkpiste ja püvisilmpiste) kaunistatud püstkrae. Rinnaesisel lõhikul mõlemas servas pilutikand ja valge tikand (tikkpiste ja püvisilmiste). Värvlita varrukad. Varrukasuus pilutikand ja valge tikand (tikkpiste ja püvisilmpiste). Tikitud on valge linase niidiga. Kaelus kinnitatakse vitssõlega. Õmblemine, pilutamine, tikkimine.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p>Nuku särgi pilutikand: tikkpiste, sõlmpilu (kahe pilurühma ühendamine eraldi sõlmituna), tikkpiste, lihtpilu ja püvisilmpiste. Nuku krae tikand: tikkpiste ja püvisilmpiste</p>	<p>Valge linane kangas, valge puuvillane niit.</p>

<p>Püksid, Tarvastu mehe. ERM A 553:32</p>	<p>Valgest linasest murdtoimsest kangast, tavalise sirge lõikega püksid. Õmblemine.</p> 	<p>Valge linane kangas. Nööbiks metallnööp või puupöör.</p>
<p>Pikk-kuub, Tarvastu mehe, arvatav aeg 1870. ERM A 358:116</p>	<p>Täisvillane/toimne, musta värvi kuub. Kaunistuseks punane ja helesinine kaaruspael. Kraelapp rohelisest kalevist. Lõhandikulapp punasest kalevist. Kinnitati vaskhaakidega. Õmblemine, kudumine (kaaruspael).</p> 	<p>Täisvillane, must (toimne) kangas. Roheline ja punane kalev. Punane ja helesinine lõng. Haagid.</p>

Võrkvöö,
Tarvastu khk,
1914.
ERM 15897

Võrkvöö. Näansseeritud potisinise ja madarapunase jooniline. Labases koes. Otstes nööriks keerutatud narmad. Vöö mähti kaks korda ümber keha, tuues otsad ettepoole.

Villane lõng (potisinine, hall (heledam sinine), heledam madarapunane ja tumedam madarapunane).

Sukad, meeste.
Halliste,
Mõisaküla
ERM 1744/ab

Villasest lambamustast lõngast põlveni ulatuvad sukad. Silmuskudumine.

Nuku sukk: 68 silmust (17 silmust vardal). Tavaline kahe lõngaga loodus. Sääre algusesse kududa 2/2 soonik umbes 1cm pikkuses (6 rida). Ülejäänud sukk kududa parempidi koes. Suka laius ülevalt 7 cm, suka kõrgus ninaotsast alates 13 cm ja talla pikkus 9 cm. Sukal on korrapäratu otsakahandus ja saksa kand.

Lambamust, villane lõng.

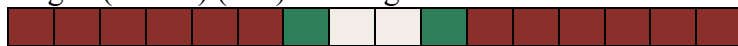
Säärepael, *puidik*.
Tarvastu, 1891.
ERM 3429

Mitmevärviline, villane säärepael. Taustalõngad punased, kirjalõngad rohelised ja roosad (mis algselt võivad olla olnud valged?). Paela otsas villasest lõngast tutid. Põimine (labane kude).

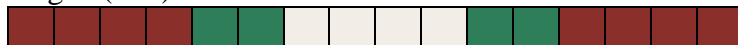

Nuku säärepael: labaseselt põimitud. Otstes pisikesed tutid.

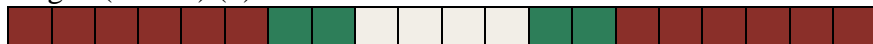
I variant: taustalõngad madarapunased (12 tk), kirjalõngad rohelised (2 tk) ja valged (roosad) (2 tk). 16 lõnga võrdub 1 cm.45e4

II variant : taustalõngad madarapunased (8 tk), kirjalõngad rohelised (4 tk) ja valged (4 tk).

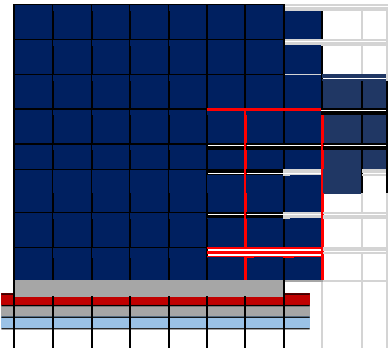

III variant: taustalõngad madarapunased (12 tk), kirjalõngad rohelised (4) ja valged (roosad) (4).

Villane lõng (madarapunane, roheline, roosa (valge?)).

<p>Pastlad. Viljandi. EPM TR 299:4 E 95:4</p>	<p>Nahast (veise) terava ninaga, linaste nõõridega pastlad. Komakujulised augud pastla äärtel paela läbiajamiseks. Hörmad: aasad külgedel, kummalgi 2 tk. Pastlanina pealt, kand tagant õmmeldud.</p> 	<p>Linane nõõr, nahk.</p>
<p>Kaapkübar, Halliste, umbes 1850. ERM 1746</p>	<p>Lambapruun, kõvast vildist, kõrge rummuga kübar. Viltimine, vormimine.</p> <p>Nuku pea ümbermõõt: 31 cm.</p>	<p>Lambapruun või must vilt. Linane nõõr.</p>

<p>Sõlg. ERM A 553:61/ab</p>	<p>Hõbedast vitssõlg.</p> 	<p>Metall.</p>
<p>Kindad. Tarvastu, enne 1909. ERM A 293:168/ab</p>	<p>Villased kirikindad. <i>Peokinda</i>. Silmuskudumine.</p> <p>Nuku kindad: 48 silmust (12 s vardal). Pöial 20 silmust. Kirjakord 6 silmust. Kinda kõrgus 8 cm ja laius 4 cm. Pöidla kõrgus 2,5 cm. Loodus - loomine pöidla eest. Kinda alguses 1/1 soonik, kõrgus 1 cm ehk 6 rida. Pöial täpiline. Kinda otsakahandus kahetahiline, pöidlal otsakahandus kolmest kohast - iga varda lõpust kaks silmust parempidi kokku kootud.</p> <p>Vähendatud kinda muster:</p> 	<p>Villane lõng (tumesinine, valge, hall, punane, helesinine).</p>

Brüsseli poisi ideekorje – Tarvastu mehe rõivad 19. saj II poolest

Esitan TÜ Viljandi kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia õppekava poolt idee valmistada Brüsseli poisile Tarvastu mehe rahvarõivakomplekt. Mulgimaa komplekti pakume koos kolleegidega välja, sest sellel piirkonnal on väga oluline roll Eesti iseseisvumise protsessis. Seda ala on peetud meie ärkamise hälliks ja siit pärineb muljetavaldav hulk varase Eesti kultuuri- ja majandusnimetest ning poliitikutest. Kontrastiks majanduse ja kultuuri arengule on Mulgimaa rahvarõivastuses säilinud arhailised detailid, mis muudes piirkondades on palju varem kasutuselt kadunud.

Rõivakomplekti valmistamiseks pakume välja Tarvastu komplekti, sest see tõmbab oma silmapaistvate detailidega hästi tähelepanu ja on laiemas kontekstis heaks Mulgimaa esindajaks.

Oleme valmis komplekti koos üliõpilastega ka ise teostama. Eeltööd selleks on osaliselt tehtud, sest just praegu on käimas kursus, mille käigus valmivad detailsed Mulgi kihelkondade rahvarõiva komplektidesse riietatud nukud Mulgimaa külustuskeskuse tarbeks. Selle raames on üliõpilane Piret Tärno koostanud õppejõudude Inna Raua ja Tiina Jürgeni juhendamisel esmase ülevaate komplekti kuuluvatest osadest.

Ave Matsin, pärandtehnoloogia programmijuht